

BOEKEN

Eeuwen ondernemen

ETWIE
Eeuwen ondernemen
100 honderdjarige bedrijven vertellen hun verhaal

240 blz., meer dan 350 illustraties

Hardcover

ISBN 9789461614124

€ 28,00

Uitgeverij Snoeck

De gemiddelde levensduur van kleine en middelgrote ondernemingen ligt rond de twintig jaar, voor grote ondernemingen is dat veertig tot vijftig jaar. Bedrijven met honderd jaar of meer op de teller zijn dus bijzonder. Ze hebben de twee wereldoorlogen getrotseerd, overleefden economische en financiële crisissen en staan nu voor de uitdagingen van de toenemende globalisering. ETWIE, het Expertisecentrum voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed, heeft honderd van die honderdjarige ondernemingen gebundeld in een boek.

In tegenstelling tot bijvoorbeeld Nederland, bestaat er voor Vlaanderen geen volledige lijst met ondernemingen die honderd jaar of meer actief zijn. ETWIE ging dan maar zelf op onderzoek uit en kwam tot een voorlopige lijst met 380 bedrijven. Er volgde een oproep naar werkgeversorganisaties, zoals VOKA, en naar erfgoedverenigingen. En zo groeide de lijst aan tot ruim 600 ondernemingen. Voor de honderd bedrijfsportretten uit het boek is dan een selectie gemaakt op basis van geografische en inhoudelijke (de sectoren waarin de ondernemingen opereren) spreiding. Er is ook rekening gehouden met de sporen uit het verleden die nog aanwezig zijn in de ondernemingen en met het belang dat ze hechten aan de eigen bedrijfsgeschiedenis. Precies over dat belang van bedrijven, hun verhaal en hun erfgoed gaat het inleidend hoofdstuk van het boek. Het blijkt dat het voor vele ondernemingen niet evident is om de sporen uit hun verleden te koesteren. Dat is jammer, want oude machines, eindproducten van toen, historische bedrijfsarchieven, films en foto's kunnen veel vertellen over het bedrijf vandaag. En dan is er nog het immaterieel erfgoed: mondelinge geschiedenis en de technische kennis en vaardigheden die de werknemers hebben opgebouwd en die best niet verloren gaan. Gelukkig zijn er diverse organisaties die zich inzetten voor het bedrijfs erfgoed. Het boek stelt ze voor. Er is het Agentschap Onroerend Erfgoed dat een rol speelt bij de bescherming van een fabrieksgebouw als monument. Het Centrum Agrarische Geschiedenis zet zich in voor het (bedrijfs)erfgoed van land-

bouw, voeding en het landelijke leven. Het Centrum Vlaamse Architectuurarchieven spoort bouwbedrijven aan om een werking op te zetten rond hun archieven. Het boek verwijst verder naar musea die in deze context een belangrijke rol spelen: FOMU-Fotomuseum in Antwerpen (met onder andere de historische collectie Agfa-Gevaert), het Jenevermuseum in Hasselt, het MIAT (over industrie, arbeid en textiel) in Gent en het Museum voor Oude Technieken in Grimbergen.

De hoofdmoot van het boek zijn de honderd honderdjarige bedrijven die hun verhaal vertellen, elk op twee bladzijden, met telkens een korte geschiedenis, een object in de kijker en uiteraard foto's, producten, etiketten en affiches uit de oude doos. Ze zijn alfabetisch gerangschikt, van de 'Abattoir' aan het kanaal in Anderlecht tot het Huis Wolfers, de juwelierszaak met wereldfaam sinds 1812. Daar tussen een rist bekende bedrijven zoals Bekaert, Ambiorix, AVEVE, Bombardier, Brepols, Delhaize, D'Ieteren, Katoen Natie, de Koninklijke Manufactuur De Wit, Siemens, Tiense Suiker en Veritas. Interessant is de kennismaking met de vele kleintjes, bij voorbeeld Begravenissen Poes uit Winksele-Delle, Atelier Schrauwen uit Loenhout, een schrijnwerkerszaak met al zes generaties lang een passie voor het ambacht, Mouterij Dingemans in Stabroek, costumier Huis Maes in Tielt, de borstelfabriek Moerman in Meulebeke of de sierlaurierkwekerij Schrauwen in Ruddervoorde. Het zal niet verwonderen dat er flink wat brouwerijen en stokerijen in het boek zitten, en ook hier bekende (Duvel, Elixir d'Anvers, Filliers, Rodenbach, Roman, Westmalle) en minder bekende, zoals brouwerij Omer Vander Ghiste in Bellegem. Het een bonte stoet van drukkers en uitgevers, baggeraars en verhuizers, producenten van motoren en oogstmachines, zeildoeken en liturgische gewaden, schoenen en kleding, vetten en oliën, stijfjesel en azijn, ijzer en staal, fietsen en molens, biljarttafels... Allemaal samen geven ze een boeiend beeld van meer dan een eeuw ondernemen in Vlaanderen.

—
MARK VANVAECK